

Chociwel

gmina: Chociwel, powiat: stargardzki

Chociwel należy do województwa zachodniopomorskiego i powiatu stargardzkiego. Miasto leży na Pojezierzu Ińskim, nad rzeką Krąpiel i jeziorem Starzyca o charakterystycznym półksiężycowym kształcie.

Położone jest w odległości 62 km na wschód od Szczecina, 26 km na północny wschód od Stargardu Szczecińskiego i 37 km na zachód od Drawska Pomorskiego.

Chociwel leży przy drodze krajowej nr 20 Stargard Szczeciński – Gdynia oraz przy linii kolejowej nr 202 Gdańsk Główny – Stargard Szczeciński (stacja kolejowa Chociwel). Czynne są stacje: Chociwel i Lisowo.

Transport kołowy zapewniają prywatni przewoźnicy bus oraz państwowy PKS.

Chociwel to niewielkie miasto w północno-zachodniej Polsce w województwie zachodniopomorskim, w powiecie stargardzkim, siedziba gminy miejsko-wiejskiej Chociwel. Części miasta stanowią także: Kołat, Studzianka. W latach 1975–1998 miasto administracyjnie należało do województwa szczecińskiego.

Według danych z 1 stycznia 2009 powierzchnia miasta wynosi 3,67 km².

Herb Chociwla przedstawia w czerwonym polu herbowym pastorał koloru żółtego, obok niego biała gwiazda ośmioramienna; na drugiej połowie tarczy herbowej pół koła wozowego. Symbolika herbu odnosi się do dawnych właścicieli miasta: biskupów pomorskich oraz rodu Wedłów.

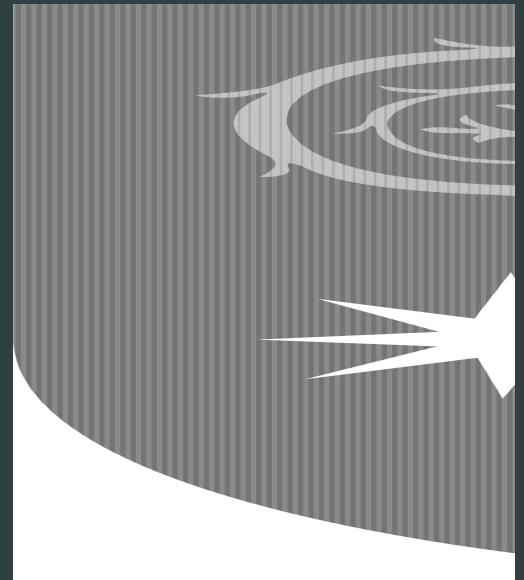
Chociwel jest usytuowany nad jeziorem Starzyc o charakterystycznym półksiężycowym kształcie. Na jej bogactwo przyrodnicze składają się liczne morenowe wzniesienia, lasy, jeziora i oczka wodne oraz fragment Ińskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie gminy występują jeziora polodowcowe przeważnie typu rynnowego oraz

INFORMACJE SZCZEGÓLWE

DATA UTWORZENIA

11.12.2015

HERB:

LICZBA MIESZKAŃCÓW

3 266 (30.06.2009)

KODY POCZTOWE

73-120

PRAWA MIASTA

TAK

PRAWA GMINY

TAK

SYSTEM IDENTYFIKATORÓW I NAZW MIEJSCOWOŚCI (SIMC)

978757

Nawiguj

Pokaż na mapie

[Dodaj do planu podróży](#)

jeziora Starzyca i Kamienny Most z pływającymi wyspami.

Po opanowaniu osady przez rodzinę von Vedlów wieś została nazwana Fryenwalde. Kolejne nazwy miejscowości to: Vredenwalde (z r. 1321), Nove Vrigenwalde (z r. 1329), Wreinwaldis (z r. 1338 - kiedy miejscowości nadano prawa miejskie) i Nygen Vrigenwalde (z r. 1429). Kiedy w 1338 r. nadano prawa miejskie, funkcjonowała nazwa Wreinwaldis, która w 1492 r. została zmieniona na Nygen Vrigenwalde. Ostatecznie pozostała nazwa Freinwalde, która w wolnym tłumaczeniu oznaczała osadę położoną w otwartym lesie lub polu. Polska nazwa powstała dopiero po II wojnie światowej i jest ona nawiązaniem do używanej w XIV w. nazwy okolicznego jeziora Kotzavil. Krótco po wojnie przejściowa nazwa miasta brzmiała Leśnowola oraz "Chociwól", ostatecznie jednak przyjęto miano Chociwel.

Chociwel w okresie X w. był słowiańskim grodem pomorskim leżącym na szlaku handlowym (łączącym Brandenburgię z Pomorzem), a tym samym czerpiącym główne zyski z handlu. Został wówczas opanowany przez Mieszka I i należał do państwa wczesnopiastowskiego. Pierwsze wzmianki na temat istnienia tego pomorskiego grodu pochodzą z 1190 r., gdy ziemie te były pod władaniem rodziny von Vedlów. Prawa miejskie otrzymał w 1338 r. jako własność rodu Wedlów. Wówczas dokonano lokacji na prawie brandenburskim, jednak w 1600 r. nastąpiła ponowna lokacja miasta, tym razem na prawie lubeckim. Cały czas miasto przeżywało okres prosperity. Zyskało system fortyfikacyjny (w murach znajdowały się dwie bramy: Wysoka oraz Młyńska), szpital oraz szkołę. Powstał również gotycki kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Bolesnej. Przy czym w trakcie reformacji parafia została przekazana protestantom. Ostatni proboszcz rzymsko-katolicki objął obowiązki w 1489 r. Do końca XIX w. świątynia była w rękach władzy duchownych ewangelickich. Początkowo dojeżdżali oni z Dobrej. Pierwszym pastorem w Chociwlu był Wilhelm Heder z Westfalii, który zmarł na ospę w 1565 r. Ostatniego pastora powołano w 1898 r. W polityce gospodarczej miasta istotną rolę odgrywał handel. W mieście odbywały się cztery jarmarki w ciągu roku. W 1492 r. zabudowę strawił ogromny pożar, w którym

splonęły m.in. wszystkie miejskie dokumenty. Dlatego też obecnie odtworzenie historii miasta nastrocza znacznych trudności.

W I połowie XVII w. w mieście znajdowały się 93 budynki mieszkalne oraz 50 innych zabudowań. Okres wojny trzydziestoletniej (1618–1648) podobnie jak dla całego Pomorza, był dla miasta tragiczny w skutkach. Miasto było położone na granicy oddzielającej Marchię Brandenburską od obszaru rządzonego przez księżęta pomorskie, w wyniku czego stanowiło nieustannie przedmiot zbrojnego sporu, który zakończył dopiero zawarty w 1648 r. traktat westfalski. Na jego mocy Chociwel przeszedł pod panowanie Brandenburgii. W 1655 r. miejscowość złupili Szwedzi. Tragedii wojennej zawieruchy dopełniły dwa okresy epidemii zarazy (1630 i 1637 r.). W konsekwencji populacja miasta zmniejszyła się aż o połowę. Na domiar złego dzieła zniszczenia dokonał ogromny pożar z 1660 r.

W 1701 r. Chociwel wszedł w skład powstałego Królestwa Prus. Od początku XVIII w. miasto powoli odbudowywano z gruzów. Znaczny rozwój nastąpił jednak dopiero w drugiej połowie XIX w. Impulsem do rozwoju gospodarczego miasta było wybudowanie połączenia drogowego ze Stargardem (1843 r.) oraz połączenie kolejowe (1859 r.) - po wydłużeniu linii Szczecin-Stargard Szczeciński do Koszalina. 11 lat później zbudowano dalszą część linii prowadzącej do Gdańska. W 1986 r. linia ta została zelektryfikowana.

Podstawą utrzymania ówczesnych mieszkańców było rolnictwo, handel i rzemiosło, powstały również gorzelnie i browar. W mieście działały dwa młyny wodne i dwa wiatraki. Wraz z rozwojem ekonomicznym w mieście pojawili się również przedstawiciele religii mojżeszowej. W latach 1849–1880 liczba ludności żydowskiej w mieście wzrosła z 54 do 60 osób, co stanowiło 2–3% całej ludności miasta. Tutejsza społeczność żydowska była zorganizowana w gminie, która utrzymywała cmentarz, założony w pierwszej połowie XIX w. i synagogę.

Na początku XX w. nastąpiło uporządkowanie ulic, ustalono granice między ulicami a posesjami, a także nadano nazwy ulicom i numery posesjom. W 1925 r. po wybudowaniu elektrowni wodnej przy ujściu wód z jeziora Starzyc do rzeki Krąpiel

Chociwel uzyskał oświetlenie elektryczne. Miasto stało się lokalnym centrum edukacyjnym (dwie szkoły powszechne). Funkcjonował dom handlowy, założony jeszcze w 1775 r. Na początku lat 30. XX w. w mieście mieszkało 33 Żydów. Żydzi, którzy posiadali jeszcze swoje sklepy, po 1935 r. musieli zrezygnować z prowadzenia interesów, a ich majątek został przejęty przez władze III Rzeszy. W 1938 r. Niemcy zbezczeszcili miejscowy cmentarz żydowski. Żydzi, którzy nie wyjechali z miasta przed wybuchem II wojny światowej, zostali prawdopodobnie wywiezieni na wschód, i tam zamordowani. W 1945 r. toczyły się ciężkie walki między wojskami niemieckimi a radzieckimi. Ostatecznie w marcu miasto zdobyli Rosjanie. W wyniku działań wojennych centrum zostało doszczętnie zniszczone (ocalał jedynie kościół). Od 1945 r. miejscowość ponownie znajduje się w granicach państwa polskiego.

Miłośników sztuki sakralnej z pewnością zainteresuje kościół Matki Boskiej Bolesnej w Chociwlu. Pierwszy kościół zbudowano w Chociwlu w 1124 r. Natomiast budowa obecnego kościoła trwała w latach 1408–1460. Budowla wzniesiona na planie prostokąta. Wnętrze korpusu świątyni posiada trzy nawy, oddzielone jest przez dwa rzędy ośmiobocznych filarów, podpierających sklepienie gwiaździste. Czteroprzęsłowe prezbiterium posiada jedną nawę i jest zamknięte trójbocznie. Wyposażenie wnętrza kościoła utrzymane jest w stylu neogotyckim. W tym stylu został zbudowany drewniany ołtarz. Skrzydła tryptyku mieszczą się na ostrołukowych arkadach. W świątyni znajduje się także wapienna chrzcielnica oraz posągi świętych. Chór muzyczny posiada dwa piętra. Od 1530 r. świątynia należała do protestantów. Po zasiedleniu miasta przez Polaków w 1945 r. kościół objęli ponownie katolicy. Od tego czasu duszpasterstwo prowadzą księża Chrystusowcy.

Przebywając w mieście warto zobaczyć dom młynarza oraz fragmenty murów obronnych. Nad samym jeziorem umiejscowiony jest pałac (ul. Kołat 3). Wybudowany został w latach 60. XIX w., przebudowany na przełomie XIX/XX w. Do niedawna znajdowała się w nim placówka szkolna, obecnie jest to obiekt oferujący miejsca noclegowe wraz z usługami gastronomicznymi.

Główną atrakcją miasta jest jezioro Starzyc.

Powierzchnia zbiornika wynosi 59 ha, ma długość ok. 3 km i szerokość ok. 200 m. Lustro jeziora znajduje się na wysokości 68 m n.p.m., a największa głębokość to ok. 9 m. Starzyca jest typowym jeziorem rynnowym. Charakterystyczny fajkowy kształt jeziora i wysokie, często strome brzegi wyżłobione zostały przez wody płynące w kierunku czoła lodowca. Przez Starzycę przepływa rzeka Krąpiel, która wpada z pobliskiego jeziora Kamienny Most od strony wschodniej, a wypływa w zachodniej części. Jezioro stanowi doskonały teren do uprawiania sportów wodnych. Nad południowym brzegiem znajduje się plaża i korty tenisowe. Dla wędkarzy jest wspaniałym miejscem połowów wielu szlachetnych gatunków ryb (leszcz, lin, ukleja, sandacz, węgorz, szczupak, płoć, wzdrenga, karp, okoń, jazgarz). Produkcja rybacka w tym typie jeziora dochodzi do ok. 38 kg/ha.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Chociwlu mieści się w remizie strażackiej. W jej skład wchodzi: czytelnia, wypożyczalnia dla dzieci i dorosłych. Wśród imprez organizowanych w placówce są, głównie spotkania ze sławnymi osobami, artystami.

Obecnie Chociwe to ośrodek przemysłu spożywczego i drzewnego.

Baza noclegowa i gastronomiczna przedstawia się raczej ubogo. W zasadzie jest to jeden obiekt hotelowy oraz domki letniskowe z wypożyczalnią sprzętu wodnego nad jeziorem Starzyc.

W mieście siedzibę ma Klub Sportowy „Piast” Chociwel, który powstał w 1948 r. i ma barwy klubowe zielono-pomarańczowo-czerwone. Zespół piłkarski rozgrywa mecze na Stadionie Miejskim. W sezonie 2009/2010 drużyna piłki nożnej brała udział w rozgrywkach IV ligi, grupie zachodniopomorskiej.

Wydarzenia w miejscowości

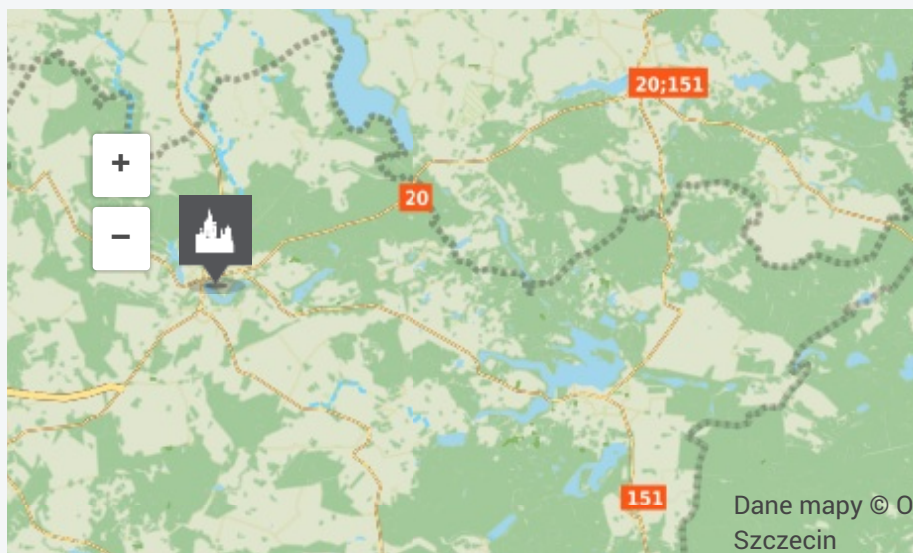
- 1 Chociwelska Wiosna 2016 28.05 - 29.05.2016
- 2 Motoryzacyjny Dzień Dziecka 2016 w Chociwlu 04.06.2016
- 3 Mikołajki Chociwel 2016 03.12.2016
- 4 Jarmark Bożonarodzeniowy 2016 w Chociwlu 18.12.2016
- 5 III Bieg Dookoła Jeziora Starzyc w Chociwlu 2017 27.05.2017
- 6 Otwarte Mistrzostwa Polski w Rzucie Toporkiem i Nożem 20.07.2019

Media

Lokalizacja

KOMENTARZE

Zaloguj się, aby dodać komentarz.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 - 2013.